

som en Operation, den efterlader Saar og Sygdom, og det Legeme, der er opereret, behøver Ro. Det er vanskeligt i dette Tilfælde for den ene Parts Vedkommende; de fleste af dem, der ser paa Verdensforholdene i Øjeblikket, maa erkende, at det tyske Folk staar i en af de sværeste Stillinger, Verdenshistorien overhovedet har at opvise; Sulten slider i det tyske Folks Tarme, det trænges fra forskellig Side, og det medfører naturligt Nervøsitet. Jeg har haft adskillig Lejlighed til at bemærke, at der gør sig en uhyre Nervøsitet gældende, der faar dem til at se det, som foregaar, igennem forstørrende Brillen.

Jeg henstiller — og det er min Opfattelse, at de danske Myndigheder, ogsaa Regeringen, har Øje for og bestræber sig for det —, at det danske Mindretal i Flensborg og andetsteds Syd for Grænsen opfører sig paa en saadan Maade, at deres Agitation holdes i hvert Fald indenfor saadanne Grænser, at der ikke skabes Besværigheder for vort Land. Paa den anden Side vil jeg ogsaa gøre opmærksom paa, at det tyske Mindretal indenfor de danske Grænser sikkert vil have Lov til at drive deres Agitation. De vil, og det ærede Medlem Hr. Schmidt vil, saa vidt jeg kender det — og jeg kender dog noget til det —, sikkert have sig frabedt, at man fra dansk Side i alt for høj Grad begrænser deres Agitation for det, de anser for det rigtige, og for deres nationale Sindelag. Man bør efter min Mening gaa den Vej, som de to Landes Arbejderpartier er gaaet, nemlig at begge officielt anerkender Grænsen, og saa maa enhver indrette sig paa hver sin Side af den Grænse, der nu er draget. Og det er ogsaa mit Haab, at de tyske Myndigheder vil indse, at den rigtigste Vej til at komme bort fra den Agitation, som foregaar, er, at den nuværende Grænse officielt anerkendes.

Derefter kom det ærede Medlem Hr. Schmidt ind paa at tale om Folkemangelen i Sønderjylland, og det, det ærede Medlem her tænkte paa, var, at der var dæmnet op for en Invasion af tysk Arbejdskraft og i første Række for tyske Tjenestefolk. Ogsaa dette Spørgsmaal har det danske og det tyske Socialdemokrati, de danske og de tyske Fagforeninger, forhandlet om. Danske Arbejdere var naturligvis ikke tjent med, at der fra Tyskland kom en billig Arbejdskraft herind, som overflødiggjorde danske Arbejdere, saaledes at disse maatte gaa arbejdsløse. Man forhandlede derfor

om, hvorledes man burde stille sig i dette Forhold, og man traf her den Ordning, at nede ved den nye Grænse burde der indføres en Særret, som bestod i, at Befolkningen fik en lettere Adgang til at passere Grænsen, naar det drejede sig om Familieforhold. Denne Særret er ogsaa i fuldt Maal blevet gennemført, idet man har indført den saakaldte Grænsepassordning, saaledes at Familier kan komme sammen, saa ofte de vil. Og denne Grænsepassordning har man saamænd i rigeligt Maal gjort Brug af. Jeg kender ikke Tallet i Øjeblikket, men jeg ved i hvert Tilfælde, at for et Aar siden var der udstedt ikke mindre end 25 000 Grænsepass herfra, og Syd fra var der, saa vidt jeg husker, udstedt saadant noget som 20 000 Grænsepass, altsaa til Familiebesøg o. s. v. Man var fra Socialdemokratiets Side klar over, at disse Grænsepass ikke kunde benyttes til andet end til at pleje Familieforhold; de kunde ikke benyttes til at tage Arbejde, til Indvandring af Arbejdskraft.

Men for Landbrugets Vedkommende bestod der ved Sydgrænsen en Særret, som ikke bestaar ved andre af Danmarks Grænser, nemlig at Landboerne havde ontrent uhindret Adgang til at faa Tjenestefolk Syd fra. Dette blev begrundet med, at unge Danske skulde komme op Syd fra for at lære noget — det var det danske, nationale Synspunkt, der her blev gjort gældende —, og fra tysk Side blev det begrundet med, at de tyske Familier helst vilde have tyske Tjenestefolk ind i Familien. Denne Særret, som har bestaaet indtil for tre Fjerdingaar siden, er iallerhøjeste Grad blevet misbrugt. Det var ikke længere et Spørgsmaal om nationalt Sindelag, nej, det blev til et Spørgsmaal om billig Arbejdskraft. Jeg behøver blot at nævne, at den 1. November sidste Aar kom der til et af de sønderjydske Amter, nemlig til Aabenraa Amt, 1 500 tyske Tjenestefolk fra Tyskland, og undersøger man, hvilke Lønninger de fik, var det for Pigernes Vedkommende fra slet ingen Løn, kun Kost og Logi, til 10 Kr., 20 Kr. eller 25 Kr. om Maanedens. Noget lignende gjaldt for de andre Amter, og det var derfor ganske naturligt, at vi, der skal varetage Arbejderklassens Interesser dernede, maatte henstille til Justitsministeriet og Regeringen, at der blev slaaet Bom herfor. Nu var det ikke længere en Tilfredsstillelse af det nationale Sindelag, det gjaldt, nu var det udelukkende et Spørgsmaal om billig Arbejdskraft; de sønderjydske Arbejdere gik arbejdsløse,